МІНІСТЭРСТВА АДУКАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

вул. Савецкая, 9,
220010, г. Мінск
тэл. 327-47-36, факс 200-84-83
E-mail: root@minedu.unibel.by

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

ул. Советская, 9
220010, г. Минск
тел. 327-47-36, факс 200-84-83
E-mail: root@minedu.unibel.by

02.11.2022 № 05-01-14/11197/дс/
На № ____________ от ____________

Структурныя падраздзяленні абласных (Мінскага гарадскога) выканаўчых камітэтаў, якія ажыццяўляюць дзяржаўна-уладныя паўнамоцтвы ў сферы адукацыі

Аб правядзенні рэспубліканскага конкурсу навуковых даследчых краязнаўчых работ навучэнцаў

У адпаведнасці з планам работы Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь на 2022 год з мэтай развіцця навукова-даследчай дзейнасці як эфектыўнага фактара павышэння якасці адукацыі і ўсебаковага развіцця асобы навучэнцаў з кастрычніка 2022 года па красавік 2023 года праводзіцца рэспубліканскі конкурс навуковых даследчых краязнаўчых работ навучэнцаў (далей – конкурс).

Просім давесці інфармацыю аб правядзенні конкурсу і арганізаваць удзел зацікаўленых навучэнцаў установ адукацыі.

Умовы правядзення конкурсу размешчаны на сайце ўстановы адукацыі «Рэспубліканскі цэнтр экалогіі і краязнаўства» (http://rcek.by/).

Дадатковую інфармацыю можна атрымаць па тэлефоне 8017 3200633 (аддзел краязнаўства і патрыятычнага выхавання).

Дадатак: у 1 экз. на 5 л.

Намеснік Міністра А.У.Кадлубай

05-01 Драпакова 2226611

ДАДАТАК
да пісьма Міністэрства адукацыі
Рэспублікі Беларусь

__________ № _______________

УМОВЫ
правядзення рэспубліканскага конкурсу
навуковых краязнаўчых работ навучэнцаў

1. Агульныя палажэнні

1.1 Дадзеныя ўмовы вызначаюць парадак правядзення рэспубліканскага конкурсу навуковых даследчых краязнаўчых работ навучэнцаў (далей – конкурс).

1.2 Арганізатарам конкурсу з’яўляецца Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь. Арганізацыйнае і метадычнае забеспячэнне правядзення конкурсу ажыццяўляецца ўстановай адукацыі «Рэспубліканскі цэнтр экалогіі і краязнаўства» (далей – Рэспубліканскі цэнтр).

Для правядзення конкурсу на кожным этапе ствараюцца арганізацыйныя камітэты (далей – аргкамітэты).

Аргкамітэт кожнага этапу конкурсу:

забяспечвае арганізацыйнае і метадычнае суправаджэнне конкурсу;

даводзіць інфармацыю аб конкурсе да ведама ўстаноў адукацыі;

вызначае месца і канкрэтныя даты правядзення адпаведнага этапу конкурсу, які прадугледжвае вызначэнне пераможцаў і прызёраў;

ажыццяўляе персанальны падбор складу журы конкурсу і зацвярджае яго ва ўстаноўленым парадку;

аналізуе і абагульняе вынікі конкурсу;

асвятляе ход падрыхтоўкі, правядзення і вынікі конкурсу ў сродках масавай інфармацыі.

У склад аргкамітэтаў могуць уваходзіць прадстаўнікі зацікаўленых дзяржаўных органаў і арганізацый, грамадскіх аб’яднанняў, устаноў адукацыі, сродкаў масавай інфармацыі, прадстаўнікі органаў самаўпраўлення ўстаноў адукацыі і інш.

Для падвядзення вынікаў конкурсу на кожным этапе аргкамітэтам ствараецца журы, якое:

праводзіць папярэднюю экспертную ацэнку конкурсных работ, прадстаўленых навучэнцамі і іх абарону;

вызначае пераможцаў і прызёраў адпаведных этапаў конкурсу;

прадстаўляе пратаколы па выніках конкурсу ў адпаведныя

аргкамітэты.

2. Мэта і задачы конкурсу

Конкурс праводзіцца з мэтай развіцця навукова-даследчай дзейнасці як эфектыўнага фактару павышэння якасці адукацыі і ўсебаковага развіцця асобы навучэнца.

Задачы конкурсу:

стымуляванне матывацыі навучэнцаў да актыўнага ўключэння ў даследчую дзейнасць, прывіццё даследчых навыкаў;

выяўленне малавядомых альбо страчаных фактаў рэгіянальнай гісторыі, адметнасцяў матэрыяльнай і духоўнай культуры;

садзейнічанне фарміраванню ў маладога пакалення патрыятычных пачуццяў, адказнасці за адраджэнне і захаванне гісторыка-культурнай і прыроднай спадчыны сваёй малой радзімы;

удасканаленне форм работы навуковых аб’яднанняў, аб’яднанняў па інтарэсах, факультатываў краязнаўчай накіраванасці;

садзейнічанне прафесійнаму самавызначэнню навучэнцаў.

3. Удзельнікі конкурсу

У конкурсе прымаюць удзел асобныя навучэнцы (індывідуальна) устаноў агульнай сярэдняй адукацыі, дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі ва ўзросце 13 – 17 гадоў.

4. Парадак правядзення конкурсу

4.1 Конкурс праводзіцца ў чатыры этапы з вызначэннем пераможцаў і прызёраў на кожным этапе:

першы этап (адборачны) – ва ўстановах адукацыі;

другі этап (адборачны) – раённы, у тым ліку для гарадоў, якія маюць раённае дзяленне; гарадскі (акрамя г. Мінска);

трэці этап (адборачны) – абласны, Мінскі гарадскі;

чацвёрты (заключны) – рэспубліканскі.

Рэспубліканскі этап праводзіцца ў два туры: першы – завочны, другі – вочны.

4.2 Намінацыі конкурсу

На першы тур рэспубліканскага этапу конкурсу прадстаўляюцца самастойна выкананыя навучэнцам пад кіраўніцтвам педагога навукова-даследчыя праекты краязнаўчай накіраванасці ў наступных намінацыях:

гісторыя роднага краю (даследуюцца падзеі і факты гісторыі малой радзімы, помнікі археалогіі, даследаванні па тапаніміі і геральдыцы);

культурная спадчына (даследуюцца помнікі этнаграфіі і фальклору, аб’екты архітэктуры, дэкаратыўна-прыкладнога і выяўленчага мастацтва);

геаграфічнае краязнаўства (даследуюцца прыродныя асаблівасці рэгіёна: геалогіі, геамарфалогіі, клімату, гідралогіі, расліннага і жывёльнага свету; эканоміка, прамысловасць, сельская гаспадарка і інш.).

Даследчая работа навучэнцаў павінна быць заснавана на мясцовым краязнаўчым матэрыяле, адлюстроўваць актуальнасць, навізну і навуковы падыход.

Для эфектыўнага вырашэння пастаўленных задач у якасці кансультантаў праектаў навучэнцаў могуць выступаць супрацоўнікі ўстаноў вышэйшай адукацыі, устаноў агульнай сярэдняй адукацыі, устаноў дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, навукова-даследчых інстытутаў, а таксама спецыялісты адпаведнай накіраванасці з іншых устаноў.

Другі тур рэспубліканскага этапу конкурсу пройдзе ў форме навукова-практычнай канферэнцыі, дзе навучэнцы будуць абараняць свае навуковыя праекты. Чарговасць выступлення ўдзельнікаў рэспубліканскай канферэнцыі вызначаецца членамі журы. Рэгламент выступлення – да 7 хвілін (даклад).

4.3 Патрабаванні да афармлення даследчых работ

Даследчая работа павінна прытрымлівацца наступнай структуры:

тытульны ліст (указваецца поўная назва ўстановы адукацыі (без скарачэнняў), раёна, вобласці, назва конкурсу/намінацыі/тэмы работы, прозвішча і імя аўтара работы, клас/аб’яднанне па інтарэсах, прозвішча, імя і імя па бацьку кіраўніка работы, пасада, кантактны тэлефон; месца знаходжання ўстановы адукацыі і год выканання работы);

змест (змяшчае назву структурных частак работы з указаннем нумарацыі адпаведных старонак арабскімі лічбамі);

уводзіны (абгрунтоўваецца актуальнасць і навізна выбранай тэмы, мэта і змест пастаўленных задач, фармулюецца аб’ект і прадмет даследавання, указваецца метад (метады) даследавання для рашэння пастаўленых задач, аналізуецца існуючая літаратура па вызначанай тэме);

асноўная частка (павінна ўтрымліваць сабраную і апрацаваную даследчыкам інфармацыю: апісанне і аргументаваны аналіз асноўных разгледжаных фактаў са спасылкай на крыніцы, высновы);

заключэнне (утрымлівае асноўныя вынікі, да якіх аўтар прыйшоў у працэсе работы над даследаваннем, у адпаведнасці з пастаўленымі мэтамі і задачамі. Пры гэтым адзначаецца самастойнасць, навізна, тэарэтычнае і фактычнае значэнне вынікаў, прапановы па магчымым практычным выкарыстанні вынікаў даследавання);

спіс выкарыстанай літаратуры і інфармацыйныя рэсурсы (уносяцца ўсе крыніцы, якія былі выкарыстаны аўтарам работы. Спіс афармляецца ў адпаведнасці з правіламі бібліяграфічнага апісання);

дадатак (размяшчаецца дапаможны матэрыял для больш поўнага раскрыцця зместу і вынікаў даследавання).

У тэксце работы абавязкова размяшчаюцца спасылкі на літаратуру і дадаткі.

Да тэкста навукова-даследчай работы неабходна прыкласці тэзісы (не болей 3 старонак), у якіх адлюстроўваецца актуальнасць тэмы, мэта і задачы, вынікі даследавання (магчыма з канкрэтнымі прыкладамі).

Рэкамендацыі да напісання і афармлення даследчых работ будуць размешчаны на сайце Рэспубліканскага цэнтра (http://rcek.by/) у раздзеле «Краязнаўства».

Да ўдзелу ў конкурсе не дапускаюцца:

рэфератыўныя і апісальныя работы;

работы, якія змяшчаюць плагіят і парушаюць правы іншых аўтараў;

работы, якія з'яўляюцца ўдзельнікамі падобных конкурсаў мінулых гадоў, з дапрацоўкай ў змесце менш чым на 25%;

работы, якія прадстаўлены на адпаведныя этапы пазней устаноўленага тэрміну або прадстаўленыя з парушэннем патрабаванняў дадзеных умоў.

4.4 Асноўныя крытэрыі ацэнкі конкурсных работ на першым туры:

актульнасць і навізна даследавання, тэарэтычная і практычная значнасць работы;

паўната раскрыцця тэмы;

навуковасць і аналітычны падыход;

лагічнасць выкладання, структураванне даследавання;

адпаведнасць умовам і патрабаванням конкурсу.

Асноўныя крытэрыі ацэнкі конкурсных работ на другім туры:

якасць выступлення (паўната, лагічнасць прадстаўлення работы, аргументаванасць, валоданне навуковым стылем выкладання, мультымедыйнае суправаджэнне);

камунікатыўныя якасці дакладчыка (эрудыцыя і культура аўтара, падрыхтаванасць да дыскусіі, утрыманне ўвагі аўдыторыі, вытрыманасць часу);

адказы на пытанні (паўната, аргументаванасць уласнага меркавання, перакананасць, уменне весці дыскусію і выкарыстоўваць адказы для паспяховага раскрыцця тэмы, ступень валодання інфармацыяй у абранай тэме).

4.5 Падвядзенне вынікаў і ўзнагароджванне пераможцаў і прызёраў конкурсу

Конкурсныя матэрыялы пераможцаў і прызёраў абласных, Мінскага гарадскога этапаў конкурсу, не болей 6 праектаў у кожнай намінацыі, (у друкаваным выглядзе і абавязкова на электронным носьбіце) і пратаколы пасяджэння журы з указаннем колькаснага аналізу ўдзельнікаў рэгіянальных этапаў конкурсу дасылаюцца на рэспубліканскі

этап да 10 сакавіка 2023 года на адрас: 220114, г. Мінск, вул. Макаёнка, 8 (аддзел краязнаўства і патрыятычнага выхаванння Рэспубліканскага цэнтра). Тэлефон для даведак: (8017) 3200633, e-mail: krajaznaucy@mail.ru.

Конкурсныя матэрыялы, якія прадстаўлены на першы тур рэспубліканскага этапу, разглядаюцца рэспубліканскім журы конкурсу. Работы, якія па выніках ацэньвання журы набралі найбольшую колькасць балаў дапускаюцца да ўдзелу ў другім туры (не больш за 20 работ у кожнай намінацыі). Спіс удзельнікаў другога тура рэспубліканскага этапу конкурсу размяшчаецца на сайце Рэспубліканскага цэнтра (http://rcek.by/) прыкладна за два тыдні да пачатку другога тура рэспубліканскага этапу.

Пераможцы і прызёры заключнага этапу конкурсу вызначаюцца па выніках двух тураў і ўзнагароджваюцца дыпломамі I, II, III ступені (у кожнай намінацыі).

Пры падвядзенні вынікаў конкурсу пры роўнай колькасці балаў на падставе рашэння журы можа ўсталёўвацца адпаведная колькасць прызавых месцаў (першае, другое, трэцяе).

5. Фінансаванне конкурсаў Акцыі ажыццяўляецца:

на першым, другім, трэцім этапах – ва ўстаноўленым парадку за кошт сродкаў мясцовага бюджэту, якія выдзяляюцца на цэнтралізаваныя мерапрыемствы ў галіне адукацыі, і іншых крыніц, не забароненых заканадаўствам;

на чацвёртым (заключным) этапе – ва ўстаноўленым парадку за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту, якія выдзяляюцца на цэнтралізаваныя мерапрыемствы ў галіне адукацыі, і іншых крыніц, не забароненых заканадаўствам.

Камандзіровачныя выдаткі педагагічным работнікам і праезд удзельнікаў конкурсаў на заключны этап конкурсу ажыццяўляецца за кошт накіроўваючай арганізацыі.

РЭКАМЕНДАЦЫІ
ДА НАПІСАННЯ І АФАРМЛЕННЯ НАВУКОВЫХ ДАСЛЕДЧЫХ КРАЯЗНАЎЧЫХ РАБОТ НАВУЧЭНЦАЎ

Рэспубліканскі конкурс навуковых даследчых краязнаўчых работ праводзіцца з мэтай развіцця навукова-даследчай дзейнасці як эфектыўнага фактару павышэння якасці адукацыі і ўсебаковага развіцця асобы навучэнца.

Навуковая даследчая дзейнасць навучэнца – гэта самастойная даследчая, творчая работа навучэнца, выкананая пад кіраўніцтвам педагога, змест і аб’ём якой выходзяць за рамкі вучэбнай праграмы. Педагог выступае ў якасці кіраўніка навучэнца пры выбары тэмы даследавання і яе фармуліроўцы, складанні плана работы і спіса літаратуры, вызначэнні заданняў для даследавання і абмеркаванні яго вынікаў, афармленні работы, праверцы тэкста.

Напісанне навуковай даследчай работы ўключае наступныя этапы:

- дыягнастычны (выбар тэмы, вызначэнне мэты і задач даследавання);
- прагнастычны (фармуляванне праблемы, яе актуальнасці і навізны);
- арганізацыйны (збор інфармацыі, складанне спіса літаратуры; запіс, перапрацоўка і сістэматызацыя матэрыялу);
- складанне плана работы; напісанне навукова-даследчай работы; фармуляванне высноў і заключэння;
- рэдагаванне тэксту; прагназаванне найбольш імавернасных пытанняў і адказаў на іх; падрыхтоўка да публічнага выступу).

Даследчая работа навучэнцаў павінна быць заснавана на мясцовым краязнаўчым матэрыяле.

Любая конкурсная работа, незалежна ад тэмы і зместу, павінна строга адпавядаць пэўнай логіцы: ад абгрунтавання актуальнасці тэмы, яе навізны, вызначэння праблемы, мэты і задач даследавання – да фармулявання высноваў. У добра напісанай працы ўсё павінна быць падпарадкавана адзінай ідэі, быць ўзаемазвязаным і ўзаемаабумоўленым.

Першым этапам пры падрыхтоўцы работы з’яўляецца **выбар тэмы**. Тэма прадвызначае ўвесь далейшы ход працы. Яна не павінна быць ні занадта шырокай, ні занадта вузкай. У той жа час, чым менш слоў у назве тэмы, тым яна шырэй. І наадварот, – чым больш слоў у назве, тым тэма ўжо, ахоплівае больш вузкую вобласць.

Патрабаванні да тэмы навуковай даследчай работы:

адпаведнасць устаноўленным умовамі тэмам намінацый;

актуальнасць і навізна;

навуковасць;

праблемнасць (даследча-пошукавы характар);

дакладнасць;

арыгінальнасць.

Наступны этап – **выпрацоўка структуры** даследчай працы. Тут неабходна прытрымлівацца патрабаванняў умовам конкурсу, у адпаведнасці з якімі ў структуру даследчай работы ўваходзяць: тытульны ліст; змест; уводзіны; асноўная частка; заключэнне; спіс літаратуры; дадатак (пры неабходнасці). Таксама, пры неабходнасці, пасля зместу размяшчаецца пералік умоўных пазначэнняў.

- Тытульны ліст (указваецца поўная назва ўстановы адукацыі (без скарачэнняў), раёна, вобласці, назва конкурсу/намінацыі/тэмы работы, прозвішча і імя аўтара работы, клас/аб’яднанне па інтарэсах, прозвішча, імя і імя па бацьку кіраўніка работы, пасада, кантактны тэлефон; месца знаходжання ўстановы адукацыі і год выканання работы).
- Змест (змяшчае назву структурных частак работы з указаннем нумарацыі адпаведных старонак арабскімі лічбамі).
- Уводзіны (абгрунтоўваецца выбар тэмы даследавання, яе актуальнасць і навізна, мэта і задачы даследавання, фармулюецца аб’ект і прадмет даследавання, гіпотэза, указваюцца метады даследавання).

Пры вызначэнні актуальнасці неабходна паказаць, што ўжо зроблена ў гэтай галіне іншымі даследчыкамі і што мяркуецца выканаць аўтару дадзенай работы. Адлюстраванне навізны прадугледжвае паказ адрозненняў атрыманых вынікаў ад ужо вядомых. Мэта даследавання – асноўны напрамак даследчай дзейнасці. Задачы – гэта паслядоўныя крокі, якія забяспечваюць дасягненне пастаўленай мэты. Задачы даследавання канкрэтызуюць мэту, вызначаюць асноўны змест работы. Задачы могуць трансфармавацца ў назвы частак работы. Пры фармуляванні задач звычайна ўжываюцца дзеясловы: вызначыць, раскрыць, стварыць, выявіць, распрацаваць, усталяваць, абгрунтаваць і інш. Тыповымі памылкамі ў фармуляванні задач з’яўляюцца: задача фармулюецца больш шырока, чым мэта; задача фармулюецца амаль гэтак жа, як і мэта; задачы размяшчаюцца непаслядоўна; вялікая колькасць задач.

Вылучэнне гіпотэзы (навуковай здагадкі) – важная частка даследавання. Гіпотэза даследавання ўяўляе сабой сцвярджэнне, якое патрабуе праверкі. Наяўнасць гіпотэзы надае даследчай рабоце праблемны характар, ператварае яе з простай кампіляцыі ў даследаванне. Пры фармуліроўцы гіпотэзы можна выкарыстоўваць наступныя словы: можна выказаць здагадку ...; калі ..., то; мяркуецца, што ...; дапусцім ...; магчыма ...; пры ўмове што ... і г.д.

Таксама ва ўводзінах характарызуюцца выкарыстаныя метады даследавання для рашэння пастаўленых задач. Характарыстыка метадаў не абмяжоўваецца простым іх пералікам. Іх выкарыстанне павінна пацвярджацца ў матэрыялах асноўнай часткі работы.

Асноўная частка (дзеліцца на раздзелы і падраздзелы, якія павінны ўтрымліваць сабраны і апрацаваны даследчыкам матэрыял: апісанне і аргументаваны аналіз асноўных разгледжаных фактаў са спасылкай на крыніцы). Матэрыял таксама павінен адлюстроўваць тыя аспекты, якія засталіся паза полем зроку папярэдніх даследчыкаў (калі вяліся такія даследаванні) і на якія зроблены акцэнт у дадзенай рабоце.

Неабходна памятаць, што кожны раздзел (падраздзел) работы неабходна завяршаць кароткімі высновамі.

- Заключэнне (утрымлівае асноўныя высновы і вынікі, да якіх аўтар прыйшоў у працэсе работы над даследаваннем у адпаведнасці з пастаўленымі мэтамі і задачамі. Пры гэтым адзначаецца самастойнасць, навізна, тэарэтычнае і фактычнае значэнне вынікаў, прапановы па магчымым практычным выкарыстанні вынікаў даследавання).

Важны момант: высновы павінны быць сфармуляваны ў змястоўным плане, г.зн. не проста называюцца вынікі даследавання, а і сціснута раскрываецца іх сутнасць.

- Спіс выкарыстанай літаратуры і інфармацыйныя рэсурсы.

Аўтар работы абавязаны спасылацца на крыніцы і матэрыялы, якія ён выкарыстоўваў у працэсе даследавання. Спіс выкарыстаных крыніц (кнігі, манаграфіі, газетныя або часопісныя артыкулы, адрасы сайтаў і інш.) складаецца ў алфавітным парадку прозвішчаў аўтараў альбо па меры з’яўлення іх у тэксце работы. Пры гэтым у тэксце зноскі абазначаюцца квадратнымі дужкамі з указаннем у іх парадкавага нумара крыніцы ў спісе і праз коску ўказваецца нумар старонкі (старонак), напрыклад: [4, с. 23], дзе 4 – нумар крыніцы ў спісе літаратуры, 23 – нумар старонкі. Спіс афармляецца ў адпаведнасці з правіламі бібліяграфічнага апісання.

- Дадатак (размяшчаецца дапаможны матэрыял для больш поўнага раскрыцця зместу і вынікаў даследавання).

У тэксце работы павінны быць спасылкі на дадаткі. Колькасць дадаткаў вызначаецца аўтарам работы. Сюды могуць быць уключаны: схемы, табліцы і ілюстрацыі дапаможнага характару; копіі архіўных дакументаў; фатаграфіі, графікі, карты, анкеты і г.д.; рэкамендацыі па практычным выкарыстанні атрыманых вынікаў і інш. Дадатак, як правіла, размяшчаецца пасля асноўнага зместу і працягвае нумарацыю старонак усёй працы. Пры неабходнасці дадатак можа афармляцца як самастойная частка і мець форму буклета, часткі кнігі, брашуры і г.д. У такім выпадку дадатак мае самастойную нумарацыю.

Патрабаванні да афармлення конкурсных работ

Работа афармляецца ў фармаце Word.

Фармат дакумента – А-4, арыентацыя кніжная.

Шрыфт – Times New Roman, памер – 14, абзацны водступ – 1,25 см, выраўноўванне – па шырыні; міжрадковы інтэрвал – 1,5, тэкст работы выраўноўваецца па шырыні.

Памер палёў: верхняга і ніжняга – 20 мм, левага – 30 мм, правага – 10 мм; шрыфт павінен быць выразным; дапускаецца выкарыстоўваць камп'ютарныя магчымасці акцэнтавання ўвагі на вызначэннях, тэрмінах, важных асаблівасцях тэксту.

Кожны структурны элемент работы павінен пачынацца з новай старонкі; загалоўкі структурных элементаў размяшчаюцца ў сярэдзіне радка без кропкі і друкуюцца вялікімі літарамі.

Змест пішацца з указаннем старонак.

Нумарацыя старонак скразная, пры гэтым на тытульным лісце і змесце нумары старонак не паказваюцца; нумары старонак паказваюцца ў правым ніжнім куце.

Ілюстрацыі (фотаздымкі, малюнкі, схемы, графікі, карты і інш.) і табліцы варта размяшчаць у рабоце непасрэдна на старонцы з тэкстам пасля абзаца, у якім яны згадваюцца ўпершыню; ілюстрацыі павінны мець найменне і тлумачальныя дадзеныя (тлумачальныя дадзеныя змяшчаюцца пад ілюстрацыяй, маюць нумар і назву).

Пры падрыхтоўцы рэкамендацый выкарыстаны матэрыял, прадстаўлены ў нататку Валачко А.М. («Методические рекомендации по написанию и оформлению научно-исследовательской работы / НМУ «Национальный институт образования» Министерства образования Республики Беларусь»).